

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 236/2024-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jozefom Polákom, advokátom, Aleja slobody 1890/50, Dolný Kubín, proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Brezno č. k. 1Pn 448/22/6603-23 zo 4. mája 2023, upovedomeniu prokurátora Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici č. k. 1Kn 95/23/6600-10 z 11. septembra 2023 a upovedomeniu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/3 Gn 882/23/1000-8 z 15. novembra 2023 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súkromie a na zachovanie dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života a práva na účinné vyšetrenie podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru uznesením okresnej prokuratúry a upovedomeniami prokurátora krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry vo veci jeho trestného oznámenia. Navrhuje napadnuté uznesenie a napadnuté upovedomenia zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II. Skutkové východiská

2. Sťažovateľ podal 18. novembra 2022 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania siedmich skutkov, ktoré na základe skutočností v ňom uvedených možno kvalifikovať ako trestný čin neoprávneného uskutočňovania stavby podľa § 299a ods. 1 Trestného zákona, trestný čin podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, trestný čin poškodzovania cudzích práv podľa § 375 ods. 1 a 3 Trestného zákona, trestný čin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 4 Trestného zákona, trestný čin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 a 3 Trestného zákona, trestný čin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 a 3 Trestného zákona a trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 251 ods. 1 a 4 Trestného zákona.

3. Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Brezno ČVS: ORP-4/1-VYS-BR-2023 z 31. januára 2023 bolo odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľa pre podozrenie zo zločinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť [REDAKOVANÉ] na tom skutkovom základe, že v relácii odvysielanej RTVS 7. novembra 2022 v čase od 22.05 h do približne 22.40 h na programe 1, ako aj na internetovej platforme Live 1: www.rtvs.sk/televizia/live-1 v rámci reportáže s názvom „*Kým sa para nerozplynie*“ mal uvádzať, že sťažovateľ spáchal trestný čin všeobecného ohrozenia, ktorý mal spočívať v zasypaní vlečkových koľají úzkorozchodnej dráhy Čiernohronskej železnice v traťovom úseku Čierny Balog – Dobroč, kde bolo na tri koľaje špeciálnej dráhy vysypané bližšie nezistené množstvo štrku v dĺžkach 25 metrov, 2 metre a 10 metrov, pričom v rámci komentárov k odvysielanej reportáži, ktoré sú zverejnené na oficiálnej facebookovej stránke RTVS, je sťažovateľ označovaný hrubými vulgárnymi výrazmi a zároveň v tejto veci podal 8. júna 2022 podnet na Dopravný úrad v Bratislave, ktorý vedie konanie proti sťažovateľovi vo veci podozrenia zo spáchania priestupku, čím ho mal [REDAKOVANÉ] lživo obviniť v úmysle privodiť mu trestné stíhanie s odôvodnením, že nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Z výpovede podozrivého podľa názoru vyšetrovateľa nevyplýval úmysel sťažovateľa krivo obviniť, keďže sa podozrivý nevyjadroval tak, že sťažovateľ spáchal trestný čin všeobecného ohrozenia, ale iba opísal situáciu, ktorá vznikla, a vyjadril názor, že došlo k protiprávnemu konaniu.

4. Sťažovateľ podal proti uzneseniu vyšetrovateľa sťažnosť, ktorá bola ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením okresnej prokuratúry zo 4. mája 2023 zamietnutá ako nedôvodná.

5. Žiadosťou zo 4. júla 2023 doručenou generálnej prokuratúre sa sťažovateľ domáhal preskúmania zákonnosti právoplatného rozhodnutia vydaného v trestnom konaní vrátane predchádzajúceho postupu policajta a prokurátora podľa čl. 1 príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní (ďalej len „príkaz generálneho prokurátora č. 11/2019“). Žiadosť bola odstúpená na vybavenie krajskej prokuratúre, ktorá o nej rozhodla ústavnou sťažnosťou napadnutým upovedomením z 11. septembra 2023, v ktorom konštatovala jej nedôvodnosť a túto odložila bez potreby prijatia prokurátorských opatrení. Súčasne uviedla, že prípadná opakovaná

žiadosť o preskúmanie zákonnosti postupu v tejto veci už nebude vybavovaná a rovnako na prípadné ďalšie podania v tejto veci nebude reagované ani zaslaním písomného vyrozumienia.

6. Proti upovedomeniu krajskej prokuratúry podal sťažovateľ „*Opakovaný podnet*“ na preskúmanie zákonnosti právoplatného rozhodnutia vydaného v trestnom konaní vrátane postupu policajta a prokurátora, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ktorý generálna prokuratúra v upovedomení z 15. novembra 2023 vyhodnotila ako opakovanú žiadosť o preskúmanie postupu a rozhodovania prokurátora podľa čl. 3 ods. 4 príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019 a podanie sťažovateľa postúpila na vyhodnotenie krajskej prokuratúre. Súčasne uviedla, že poučenie v závere vybavenia prvého podnetu sťažovateľa, v ktorom je uvedené, že opakovaná žiadosť sa nevybavuje, bolo prokurátorom krajskej prokuratúry uvedené správne s poukazom na čl. 6 ods. 5 príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019.

III.

Argumentácia sťažovateľa

7. V dôvodoch ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že táto smeruje proti vecnému rozhodnutiu o jeho trestnom oznámení v časti skutku označeného ako trestný čin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 a 3 Trestného zákona. Je toho názoru, že napadnutými rozhodnutiami, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, došlo k zásahu do jeho práva na súkromie, práva na zachovanie dobrej povesti a na ochranu mena a tiež do práva na inú právnu ochranu.

8. Trestné oznámenie sťažovateľa uskutočnené jedným podaním pre celkovo 7 skutkov, ktorých sa mali dopustiť tie isté podozrivé osoby, v tej istej lokalite bolo postupom orgánov činných v trestnom konaní rozdelené na 7 samostatných konaní, ktoré sa vedú na 7 rôznych oddeleniach. Takýto postup je v rozpore s ustanovením § 200 ods. 3 Trestného poriadku, so zásadou účelnosti a hospodárnosti konania a zasahuje do označených práv sťažovateľa, pričom nesprávnosť takéhoto postupu sťažovateľ napadol ústavnými sťažnosťami (konania vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1432/2023 a Rvp 1143/2023).

9. Napriek tomu, že v prípade sťažovateľa osoba páchatel'a je zrejmá, táto vo svojich výpovediach nepopiera skutočnosti, ktoré viedli k podaniu trestného oznámenia, iba uvádza svoju účelovú verziu interpretácie, nebolo jej dosiaľ vznesené obvinenie a vo veci dokonca nebolo ani začaté trestné stíhanie. Pokyny prokuratúry nesmerovali k náležitému a skutočnému objasneniu veci, nesmerovali k tomu, aby páchatel'om trestného činu bolo vznesené obvinenie. Následne prokuratúra umožnila odloženie veci bez toho, že by preskúmavala s patričnou dôkladnosťou nezákonné uznesenie policajného orgánu a uznesenie zrušila. Takto postupoval prvý stupeň prokuratúry, krajská prokuratúra, ako aj generálna prokuratúra, ktoré sťažnostiam a podnetom sťažovateľa nevyhoveli. Podľa názoru sťažovateľa stav v dosiaľ vedenom trestnom konaní umožňuje bezodkladne vzniknúť obvinenie konkrétnym páchatel'om. Sťažovateľ sa chcel brániť pred konštruovaním a šírením nepravdivých informácií o jeho osobe podaním trestného oznámenia, ktoré považuje v tejto situácii za jediný efektívny a účinný prostriedok nápravy. Poukazuje na skutočnosť, že v dôsledku lživých vyjadrení a obvinení sa jemu a jeho rodine niekoľkokrát vyhrážali fyzickou likvidáciou a ublížením na zdraví.

10. Sťažovateľ považuje napadnuté rozhodnutia za nezákonné, nestotožňuje sa so závermi vyšetrovateľa a prokurátora, ktoré viedli k odmietnutiu jeho trestného oznámenia, považuje

ich za predčasné, založené výlučne na výpovedi osoby podozrivej zo spáchania trestného činu, je toho názoru, že dokazovanie nebolo vykonané v dostatočnom rozsahu potrebnom na zistenie skutkového stavu veci (oznamovateľ nebol vôbec vypočutý, pozn.), vyšetrovateľ a prokurátor nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania v neprospech oznamovateľa, vo veci rozhodol nepríslušný orgán, ktorý mal byť z úkonov v tejto trestnej veci vylúčený. Sťažovateľ ďalej rozsiahlo argumentuje a tvrdí, že koľaje nachádzajúce sa na jeho pozemkoch nie sú dráhou, nie sú ani národnou kultúrnou pamiatkou, neexistuje žiadna licencia ani povolenie na prevádzkovanie dráhy na pozemkoch v jeho vlastníctve, preto tvrdenie podozrivého o tom, že sa sťažovateľ mal dopustiť trestného činu všeobecného ohrozenia, je nepravdivé a zakladá trestnú zodpovednosť podozrivej osoby.

11. Sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť s vybavením jeho podnetu prokurátorom krajskej prokuratúry a s vybavením jeho opakovaného podnetu generálnou prokuratúrou, keďže orgány prokuratúry neposúdili konkrétne okolnosti prípadu, ich závery sú nedostatočné a ústavne neudržateľné, keďže nereagujú na podstatné dôvody podaných opravných prostriedkov, ich odôvodnenie je všeobecné a formálne. Napadnutými rozhodnutiami boli porušené označené práva sťažovateľa tým, že krajská prokuratúra a generálna prokuratúra svoje rozhodnutia dostatočne neodôvodnili, vec nesprávne právne posúdili a svoje rozhodnutia založili na takej aplikácii právnej normy, ktorá popiera jej účel a pravidlá ústavne konformného výkladu. Porušovatelia napriek námietkam sťažovateľa nepodnikli žiadne kroky ani dostupné faktické úkony na to, aby sa o oznámených skutkoch viedlo účinné vyšetrovanie.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Pri identifikácii uvedených medzí svojho prieskumu sa ústavný súd zameriava predovšetkým na tú časť ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha. Text uvedený mimo petitu pokladá ústavný súd za súčasť odôvodnenia ústavnej sťažnosti, ktorá zásadne nedoplňa petit (m. m. I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011). Vzhľadom na uvedené skutočnosti namietané porušenie označených práv uznesením vyšetrovateľa z 31. januára 2023 obsiahnuté v texte ústavnej sťažnosti posudzoval ústavný súd iba ako súčasť argumentácie sťažovateľa.

IV.1. K napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry a k upovedomeniu prokurátora krajskej prokuratúry:

13. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného

vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

14. Napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry zo 4. mája 2023 bolo sťažovateľovi doručené 10. mája 2023. Z uvedeného vyplýva, že ústavná sťažnosť doručená ústavnému súdu 15. decembra 2023 je podaná zjavne po zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehote, ktorej zmeškanie zákon o ústavnom súde vzhľadom na jej kogentnú povahu nedovoľuje odpustiť (III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

15. Obdobná situácia je aj vo vzťahu k napadnutému upovedomeniu prokurátora krajskej prokuratúry z 11. septembra 2023, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 20. septembra 2023. Ústavný súd konštatuje, že ani v tomto prípade nebola splnená podmienka včasného podania ústavnej sťažnosti v zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehote v zmysle § 124 zákona o ústavnom súde.

16. Na základe uvedeného ústavnému súdu pri predbežnom prerokovaní nezostala iná možnosť, len odmietnuť ústavnú sťažnosť namietajúcu porušenie označených práv napadnutým uznesením okresnej prokuratúry zo 4. mája 2023 a upovedomením prokurátora krajskej prokuratúry z 11. septembra 2023 podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako návrh podaný oneskorene.

IV.2. K napadnutému upovedomeniu generálnej prokuratúry:

17. Ako uvádza sám sťažovateľ, jeho ústavná sťažnosť smeruje proti vecnému rozhodnutiu o jeho trestnom oznámení v časti skutku označeného ako trestný čin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 a 3 Trestného zákona. Vyjadruje nespokojnosť s vybavením jeho opakovaného podnetu generálnou prokuratúrou, ktorá neposúdila konkrétne okolnosti prípadu, jej závery sú nedostatočne odôvodnené a ústavne neudržateľné z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia a svojvoľnej aplikácie právnej normy.

18. Z upovedomenia generálnej prokuratúry vyplýva, že sa nezaoberala konkrétnymi okolnosťami prípadu sťažovateľa, jeho právnym posúdením či dôvodmi opravných prostriedkov sťažovateľa, keď podanie sťažovateľa vyhodnotila ako opakovanú žiadosť o preskúmanie postupu a rozhodovania prokurátora podľa čl. 3 ods. 4 príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019 a postúpila ho na vyhodnotenie krajskej prokuratúre. Preto ak sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta vecnú stránku riešenia svojho trestného oznámenia (v ním označenej časti), jeho argumentácia sa mýli s dôvodmi upovedomenia generálnej prokuratúry z 15. novembra 2023. Z tohto dôvodu (nie preto, že sa sťažovateľ mýli vo vecnej argumentácii) je ústavná sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená.

19. Vo vzťahu k námietke, že generálna prokuratúra nepodnikla žiadne kroky na to, aby sa o oznámených skutkoch viedlo účinné vyšetrovanie, je ústavná sťažnosť tiež predčasná, keďže z upovedomenia generálnej prokuratúry vyplýva, že podanie sťažovateľa bolo postúpené na vyhodnotenie krajskej prokuratúre.

20. Po preskúmaní napadnutého upovedomenia a postupu generálnej prokuratúry ústavný súd nezistil ich relevantnú súvislosť so sťažovateľom namietaným porušením označených práv,

čo zakladá dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2024

Robert Šorl
predseda senátu